

SJEKKLISTE FOR UTSETT AV LYDOPPTAKER

Kan med fordel skrives ut dobbeltsidig og folieres, slik at den blir egnet til «feltbruk»

Huskeliste før avreise

- Lydopptaker(e). Lydopptakeren skal være merket med løpenummer (01 til 15 gjelder intensivområdene), samt merket med epostadresse og/eller telefonnummer. Legg også løpenummeret i opptakerens "prefix"-innstilling, slik at opptakerens ID blir med i filene. Gjerne også en beskrivende tekst (foliert og limt eller skrevet med vannfast tusj på baksiden). Eksempelvis: «Lydopptaker. Vennligst ikke rør. Ring 90 90 xx xx om mer informasjon ønskes».
- Bruk emballasje rundt opptakerne under frakt for å unngå skade (mikrofon spesielt utsatt). Bruk gjerne originaleskene.
- Festemidler for oppføring av opptaker i felt (taug, lastestrikk, stropp eller grove plast-strips)
- Nye kvalitetsbatterier. For langtidsopptak skal Energizer Ultimate Lithium AA benyttes (mini) og D batterier av beste kvalitet for SM4 opptakere.
- Minnekort, 64GB eller større. Micro-SD kort skal ikke brukes. Hver minnebrikke nummereres med et unikt nummer som sammenfaller med nummer/navn på den enkelte opptaker.
- GPS
- Varsling til grunneier, der det er hensiktsmessig.

Oppsett og sjekk av opptaker

- Opptaker programmeres til å gjøre opptak i ønsket del av døgnet - og med ønsket dato for start i tilfeller der det er ønskelig med senere oppstart enn utplasseringsdato (egen instruks). I fase 1 av overvåkingen, bør det utføres opptak fra solnedgang til soloppgang. I fase to er det tilstrekkelig med opptak i tiden fra solnedgang til midnatt.
- Sjekk dato og klokke.
- Sjekk at minnekort ikke er låst, og er satt i riktig port. Ha rutine på formatering av kortet i opptakeren ved utsett. Det gjør at en er sikker på at det er kontakt med kortet og at det er godkjent av opptakeren. Status minnekort kan også sjekkes med knapp «Check status»
- Sjekk batteristyrke med knapp «Check status» etter at nye batteri er satt inn. PS! Ikke til å stole på med luthiumbatteri-
- Sjekk at tetningslist ikke er skadet eller har fremmedlegemer som kan hindre god tetning.

Utplassering

- Opptaker plasseres i nærhet av forventet sted for lydytrende hubro (jf. feltinstruks)
- Unngå støykilder som sterkt trafikkert vei, vassdrag og vær/vindutsatte punkt i terrenget, samt unngå nærhet til høyspentlinjer eller andre støykilder. Selv små bekker kan ødelegge

opptaksforholdene om opptakeren står for nært. Unngå også fri sikt mot større vassdrag/fosser, selv om det er stor avstand til vassdraget. Bedre å plassere dem over knekkpunktet på dalføret. I fase to med løvverk på trærne, bør en unngå plassering av opptakeren tett ved rikt løvverk eller annen vegetasjon som skaper lyd når det blåser. Unngå plassering ved store ospetrær eller i ospeskog. Det finnes desibelmåler som app på mobiltelefon. Støy over 30dB er svært uheldig.

- Plasser helst på en slik måte at direkte nedbør ikke treffer opptakeren (mikrofonen). Gjerne i et tre med god kvistdekning over opptaker, og på motsatt siden av dominerende vind/nedbørsretning.

- Unngå lett synlig plassering eller nærhet til steder hvor folk ferdes. Dette for å unngå eventuelle tyveri/hærverk eller unødig «tukling» på opptakeren.

- På tider av året med sporsnø, tenk på at dine egne spor kan røpe opptakeren.

- Posisjonen til opptakeren legges til GPS'en og loggføres. Bruk gjerne et skjema hvor utsett gjengis med lokalitetsnummer, posisjon, dato for utsett og innhenting, opptaksinnstilling og periode. Viktig å notere himmelretning på opptaker under stero-opptak, der det er behov for informasjon om retning til lydilden.

- Gjør en siste «status»-sjekk før en forlater opptakeren. Sikre at den er slått på og inneholder formatert minnekort, riktig klokkeslett (vinter/sommertid), dato og at displayet viser rett tidspunkt for første opptak

Innhenting/etterarbeid

Ta med små «lynlåsposer» som er merket med lokalitetsnummer for hver opptaker til oppbevaring av unikt merket minnebrikke. Viktig å merke brikken, samt mappa med opptaksfilene etter et rigid mønster. Eksempel på mappenavn: «Lokalitet1 Jæren vår2020» eller «Lok15 Østerdalen høst2020». Viktig å nummerere lokalitetene, slik at valideringsansvarlig for lydfilene gir tilbakemelding på lokalitetsnummer og ikke lokalitetsnavn (lokalitetene er unntatt offentlighet). Merk brikkene med lokalitetsnummer (slik at man har to brikker for hver lokalitet). Eksempelvis Lok.1 brikke a, gjengis med Lok.1a og Lok.1 brikke b. = Lok.1b. Hvis det brukes flere opptakere ved en lokalitet for samme opptaksperiode, er det viktig å tydeliggjøre det i oversendelsen og med posisjoner i skjema for utsett.

- Ta kopi av innholdet fra alle brikkene før de sendes i posten til arkiv/automatisert analyse. Her er det lurt å ha en stor ekstern disk med stor kapasitet som er dedikert til lydfilene. Således lurt å bruke raske minnebrikker, slik at overføringen går raskere.

Etter hver sesong/forkant av ny sesong

Sjekk internbatteri. Internbatteri skiftes (for drift av oppsett/klokke) når en ser at ikke opptakeren «husker» dato/klokkeslett, eller hvert fjerde år. Det kan gjøres lokalt eller at opptakerene sendes inn, slik at sensitiviteten på mikrofonen også kan sjekkes. Mikrofonen kan eksempelvis bli ødelagt ved lyn-nedslag i opptaksområde. En kan også teste mikrofonen ved å gjøre testopptak hjemme før den bringes ut i felt.